

Kérjük a tárgykódot bekarikázni, a végén a dolgozatot
hosszában félbehajtvva, aláírva, csoport szerint beadni.

Név: _____ NEPTUN: _____

Aláírás: _____ Pontszám:

A csoport

A/1.

(0.5p)

Ha egy vízszöglet egy, a szög tengelyére merőleges álló körlappal elterelünk,

- 1.) A víz áramlási sebessége feleződik;
- 2.) A lapra ható erő nagysága azonos a belépő szög impulzusával;
- 3.) a síklapra a belépő szög áramlási irányával ellentétes irányú erő hat;
- 4.) a be- és kilépő sebességek megegyeznek;
- 5.) a síklapot elhagyó szög összes keresztmetszete megegyezik a belépő szög távoli keresztmetszetével.

Megoldás: _____

A/2.

(0.5p)

Az impulzustétel folyadékokra alkalmazott formája a következőképpen írható fel:

$$\frac{\partial}{\partial t} \int_V \rho \cdot \underline{v} \cdot dV + \int_A \underline{v} \cdot \rho \cdot \underline{v} \cdot dA = \int_A p \cdot dA + \int_V \rho \cdot \underline{g} \cdot dV - \underline{R} .$$

A felírt összefüggés azért hibás, mert az összefüggésben

- 1.) az elemi felület dA vektor;
- 2.) a -R tag nem szerepelhet az egyenletben;
- 3.) a nyomásból származó erőt számító tag előtt negatív előjel kellene, hogy legyen;
- 4.) nem szerepel a lokális gyorsulás.

Megoldás: _____

A/3

(1.5p)

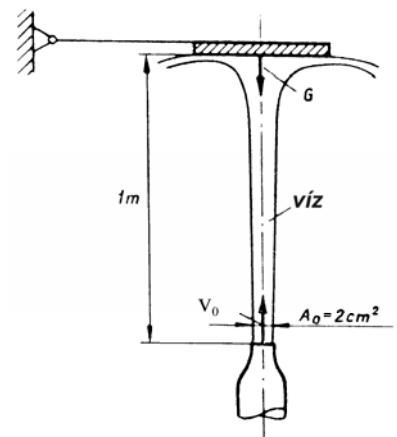
Egy tűzoltótömlő átmérője 52 mm, benne a túlnyomás 2.21 bar. A kilépő víz mennyisége 300 liter/perc. A tömlőhöz sugárcső (konfúzor) csatlakozik, amelyből a szabadba lép ki a vízszöglet.

- a) Határozza meg a sugárcső kilépő átmérőjét!
- b) Mekkora erő terheli a tömlő és a sugárcső csatlakozását?

A/4.

(1.5p)

Az ábrán látható vízszöglet kilépő sebessége a fúvókánál 30 m/s. Mekkora tömeget helyezhetünk az elhanyagolható súlyú síklapra, hogy a vízszöglet megtartsa?

Kérjük a tárgykódot bekarikázni, a végén a dolgozatot hosszában félbehajtvva, aláírva, csoport szerint beadni.

Név: _____ NEPTUN: _____
 Aláírás: _____ Pontszám:

B csoport

B/1. (0.5p)

A hirtelen keresztmetszet-növekedésben (Borda-Carnot átmenetben):

(v_1 [m/s] és v_2 [m/s]) az átlagsebesség a hirtelen keresztmetszet-növekedés előtt, illetve után):

- 1.) az ideális nyomásváltozás impulzus tétellel határozható meg;
- 2.) a nyomásveszteség az ideális esethez képest: $\frac{\rho}{2} \cdot (v_1 - v_2)^2$;
- 3.) a nyomás az áramlás irányában nő, de nem annyira, mint ideális esetben;
- 4.) a valós nyomásváltozás $\frac{\rho}{2} \cdot (v_1 - v_2)^2$;   5.) a többi válasz nem igaz.

Megoldás: _____

B/2. (0.5p)

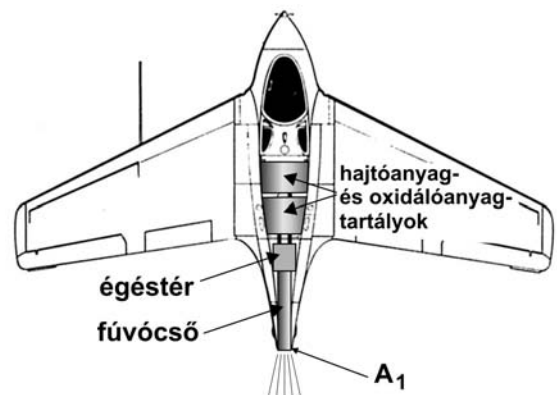
Az $\int_A \underline{v} \cdot \rho \cdot \underline{v} \cdot dA = - \int_A p \cdot d\underline{A} + \int_V \rho \cdot \underline{g} \cdot dV$ formában felírt impulzustételre vonatkozóan érvényes:

- 1.) instacionárius áramlás esetén is használható; 2.) nincs szilárd test az ellenőrző felületen belül;
- 3.) csak állandó sűrűségű közeg esetén használható; 4.) az összefüggés rot $\underline{v} \neq 0$ esetén nem érvényes;
- 5) egyik válasz sem helyes.

Megoldás: _____

B/3. (1.5p)

A világ első rakétahajtású vadászpilóta repülőgépe a Komet volt, mellyel Heini Dittmar pilóta 1941-ben 1004 km/h sebességrekordot állított fel. A gép Walter HWK-109 típusú rakétahajtóművében folyékony hidrazin-hidrát és hidrogén-peroxid ég el, a környezeti levegő felhasználása nélkül, zárt rendszerben. A hajtóműből $T = 1800$ °C hőmérsékletű, $R = 260$ J/kgK gázállandójú égéstermék (NO_2 és vízgőz keveréke) távozik egy 0.2m átmérőjű fúvócsövön. A fúvócső kilépő keresztmetszetében a gáz sebessége a hajtóműhöz képest 1500 m/s. A kilépő nyomás p_0 . Mekkora a hajtómű tolóereje maximális sebességnél a földközélen ($p_0 = 10^5$ Pa)? Mekkora hajtómű hasznos teljesítménye?

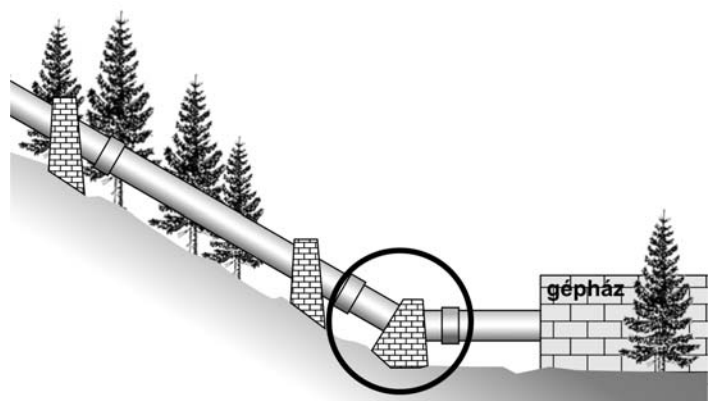

B/4. (1.5p)

Egy szivattyús-tározós erőmű alsó és felső medencéjét 3.4m átmérőjű acélcső köti össze. A 35°-os meredekségű hegyoldalról a cső vízszintesen lép be a gépházba. Mennyivel nő az alsó fixpont terhelése a nyugalmi (áramlás nélküli) helyzethez képest, ha beindítják az erőművet és 20m³/s víz folyik le a csövön?

$\Delta R = ?$

A gravitáció miatti nyomásváltozás elhanyagolható, a csőben mindkét esetben azonos (20 bar) nyomás uralkodik. Az áramlás súrlódásmentes, az illesztőgyűrűkön nem hat erő.

Kérjük a tárgykódot bekarikázni, a végén a dolgozatot hosszában félbehajtvva, aláírva, csoport szerint beadni.

Név: _____ NEPTUN: _____
 Aláírás: _____ Pontszám:

C csoport

C/1.

(0.5p)

Az impulzustétel $\sum \underline{I}_i = \sum \underline{P}_i - \underline{R}$ alakjára igaz:

- 1.) Az $\underline{I}_i$ vektorok mindig pozitív irányba mutatnak;
- 2.) A $\underline{P}_i$ vektorok nullák, ha a test az ellenőrző térfogaton belül van;
- 3.) $\underline{R}$ a test által a folyadékra kifejtett erő;
- 4) örvényes áramlás esetén nem használható; 5) egyik válasz sem helyes.

Megoldás: _____

C/2.

(0.5p)

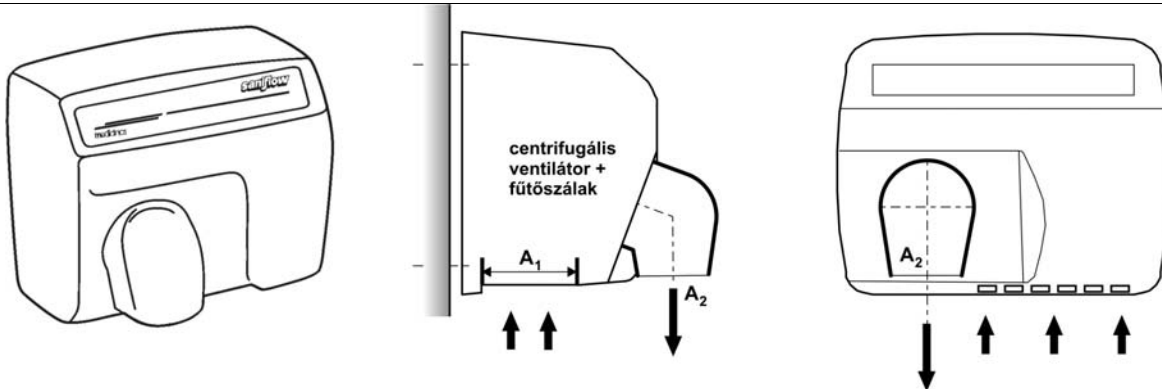
A légsavarra ható R erő vizsgálata során a következő megállapításokat tehetjük: (q_m a légsavaron átáramló levegő tömegárama; A a csavar keresztmetszete; v_e és v_u a csavar előtti ill. utáni távoli sebességek, v a légsavaron átáramló levegő átlagos axiális sebessége)

- 1.) $R = \rho \cdot A \cdot (v_u^2 - v_e^2)$;
- 2.) $v = \frac{v_e + v_u}{2}$;
- 3.) $R = q_m \cdot (v_u - v_e)$;
- 4.) $q_m = \rho \cdot A \cdot v_e$;
- 5.) a többi válasz nem igaz.

Megoldás: _____

C/3.

(1.5p)

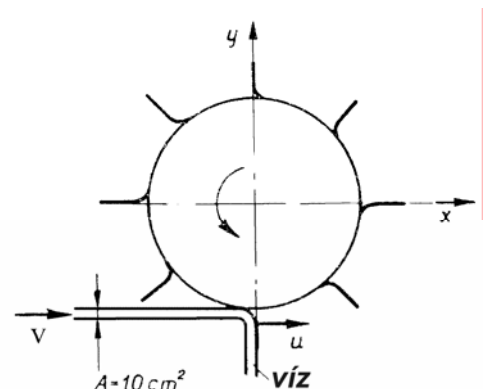

Az Áramlás tan Tanszék mosdójában elhelyezett Saniflow típusú kézzárító berendezés $A_1 = 0.01m^2$ vízszintes vetületű zsalukon szívja be a levegőt, majd $A_2 = 0.002m^2$ keresztmetszetű fűvókán bocsátja ki. A kifújt levegő térfogatárama $0.06m^3s^{-1}$; hőmérséklete $53^\circ C$. A mosdóban a légnyomás $p_0 = 10^5 Pa$, a hőmérséklet $23^\circ C$. Mekkora R erő hat a szerkezetre, ha egy tanszéki kolléga a kezét szárítja alatta?

C/4

(1.5p)

Határozza meg a turbinalapátra ható R erőt a lapát ábrán mutatott alsó helyzetében! A kerék kerületi sebessége $30 m/s$, a vízszög sebessége $45m/s$.

Kérjük a tárgykódot bekarikázni, a végén a dolgozatot hosszában félbehajtva, aláírva, csoport szerint beadni.

Név: _____ NEPTUN: _____
 Aláírás: _____ Pontszám:

D csoport

D/1.

(0.5p)

Az $\int_A \underline{v} \cdot \rho \cdot \underline{v} \cdot dA = - \int_A p \cdot d\Delta + \int_V \rho \cdot \underline{g} \cdot dV - \underline{R}$ formában felírt impulzustételre vonatkozóan érvényes:

- 1.) stacionárius áramlás esetén használható ebben a formában;
- 2.) az $\underline{R}$ valamilyen szilárd test által a folyadékra kifejtett erő;
- 3.) szilárd test van az ellenőrző felületen belül;
- 4.) az összefüggés $\text{rot } \underline{v} \neq \underline{0}$ esetén nem érvényes;   5.) egyik válasz sem helyes.

Megoldás: _____

D/2.

(0.5p)

Hirtelen keresztmetszet-növekedésnél igazak az alábbi megállapítások (v_1 [m/s] és v_2 [m/s] az átlagsebesség a hirtelen keresztmetszet-növekedés előtt, illetve után):

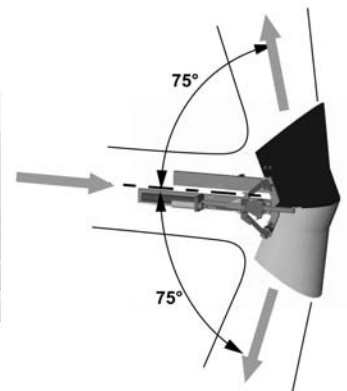
- 1.) a nyomásvesztés $\rho \cdot (v_1 - v_2)^2$;
- 2.) a nyomás az áramlás irányában csökken, de nem annyira, mint ideális esetben;
- 3.) a valós nyomásváltozás $\frac{\rho}{2} \cdot (v_1^2 - v_2^2)$;
- 4.) a nyomásvesztés ideális esethez képest: $\frac{\rho}{2} \cdot (v_1 - v_2)^2$;   5.) a többi válasz nem igaz.

Megoldás: _____

D/3.

(1.5p)

Sugárhajtású repülőgépeket a leszállási úthossz csökkentésére és a biztonságos lassításra sokszor ún. gázsugárfordító berendezéssel szerelik fel. Ezek a hajtóművek gázsugarát fordítják vissza földetérés után. A képen látható Fokker 70-es Rolls-Royce Tay 620-as hajtóművének gázsugárfordítója kinyitott állapotban

Mekkora erő terheli a fordítót rögzítő két tartót ($\underline{R} = ?$), ha a hajtóműből kilépő levegősugár sebessége 230 m/s, keresztmetszete $A_2 = 0.5\text{m}^2$, a hajtóműből kilépő gáz nyomása p_0 -al azonos, a sugár átlagos hőmérséklete 200°C ?

D/4.

(1.5p)

A képen látható csövön levegőt szívunk be, majd melegítjük.

$p_0 = 10^5 \text{ Pa}$, a külső hőmérséklet 20°C , a fűtőszál után 70°C .

A cső keresztmetszete 1m^2 , a sebesség a fűtőszál előtt 5 m/s.

Hogyan változik a nyomás a fűtőtest előtt és után, ha a fűtőtesten nem keletkezik erő?

A sűrűségszámításnál a nyomást $p_0 = 10^5 \text{ Pa}$ -al lehet közelíteni.

